Забезпечення техногенної безпеки внутрішніми військами

Відомо,,що,внутрішні,війська,будь-якої країни, у силу їхньої приналежності-до-силових-структур, завжди залучаються до виконання визначених нормативним законодавством відповідної держави дій по забезпеченню безпеки у випадку виникнення надзвичайних ситуацій (НС) техногенного характеру.

Тому видається актуальним у рамках предмета досліджень, провести аналіз державної законодавчої бази стосовно повноважень, обов'язків і функцій внутрішніх військ щодо забезпечення техногенної безпеки.

Основними Законами, що регламентують діяльність внутрішніх військ, є: в Україні – Закон України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України» [1], у Росії – Федеральний закон «Про внутрішні війська МВС РФ» [2].

При аналізі законодавства України і Росії про відношення й участь їхніх внутрішніх військ (ВВ) до попередження і ліквідації НС техногенного характеру, варто виходити з основних нормативних визначень щодо цієї сфери.

Такими, відповідно до українського законодавства [3], є:

—надзвичайна-ситуація[1]— порушення нормальних умов життя і діяльності людей на об'єкті або території,, викликане, аварією,, катастрофою, стихійним,лихом,або,іншою,небезпечною,подією,,що,привело,(може привести) до загибелі людей і/або до значних матеріальних витрат;

—НС–техногенного характеру – транспортні аварії (катастрофи), пожежі, не спровоковані вибухи або їх загроза, аварії з викидом (загрозою викиду) небезпечних хімічних, радіоактивних, біологічних речовин, раптове руйнування споруд і будинків, аварії на інженерних мережах і спорудженнях життєзабезпечення, гідродинамічні аварії на греблях, дамбах і т.п.

—аварія— небезпечна подія техногенного характеру, що створює на об'єкті, території або акваторії загрозу для життя і здоров'я людей і приводить до руйнування будинків, споруд, устаткування і транспортних засобів, порушенню виробничого або транспортного процесу або завдає шкоди навколишньому середовищу;

—катастрофа – великомасштабна аварія або інша подія, що приводить до важких, трагічних наслідків.

Ці ключові слова дозволяють оцінити окремі положення нормативного законодавства стосовно повноважень, обов'язків і функцій ВВ МВС України і Російської Федерації в галузі техногенної безпеки.

1. Призначення внутрішніх військ.

---

[1] Або, згідно з російським законодавством [4, ст.1], «чрезвычайная ситуация – это обстановка на определенной территории, сложившаяся в результате аварии, опасного природного явления, катастрофы, стихийного или иного бедствия, которые могут повлечь или повлекли за собой человеческие жертвы, ущерб здоровью людей или окружающей природной среды, значительные материальные потери и нарушение условий жизнедеятельности людей».

Судячи з призначення, ВВ МВС України можуть мати відношення до забезпечення техногенної безпеки в державі у випадку «охорони та оборони важливих державних об'єктів, перелік яких установлюється Кабінетом Міністрів України» [1, ст.1].

При цьому де-факто *діяльність ВВ щодо забезпеченню техногенної безпеки* безпосередньо настає тоді, коли серед згаданих важливих державних об'єктів, що охороняються або обороняються, є об'єкти підвищеної[1] небезпеки, тобто, такі, на яких «є реальна загроза виникнення аварії та/або надзвичайної ситуації техногенного ... характеру» [5, ст.1], або внутрішні війська зв'язані з виконанням задач [1, ст.2; 2, ст.2], що випливають з їх основних завдань стосовно до об'єктів підвищеної небезпеки.

В аналогічному призначенні ВВ МВС РФ законодавець прямо не вказує на яке-небудь їхнє відношення до сфери техногенної безпеки [2, ст.1].

2. Завдання і задачі внутрішніх військ.

Виходячи зі сформульованого визначення діяльності ВВ по забезпеченню техногенної безпеки, в Україні в перелік таких завдань ВВ МВС України входить «охорона та оборона важливих державних об'єктів; ... супроводження спеціальних вантажів; здійснення пропускного режиму на об'єктах, що охороняються; ... участь у ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій на об'єктах, що охороняються» [1, ст.2][2].

У Росії в аналогічні задачі ВВ МВС РФ входить «участие совместно с органами внутренних дел [ОВД з російської, ОВС – з української] РФ в обеспечении режима чрезвычайного положения; охрана важных государственных объектов и специальных грузов» [2, ст.2]. І тут же підкреслюється, що в РФ «иные задачи могут быть возложены на ВВ федеральными законами» [можливо, у тому числі в розвиток уже позначених задач, що мають відношення до забезпечення техногенної безпеки].

При виконанні завдань, зв'язаних із забезпеченням техногенної безпеки, ВВ МВС України також «взаємодіють з органами внутрішніх справ» [1, ст.9]. Крім ОВС, законодавець допускає і спільну взаємодію ВВ з адміністрацією об'єктів і органів при охороні об'єктів і із силами допомоги ззовні – при обороні ядерних установок (див. нижче).

Порівняння завдань і задач ВВ обох країн дозволяє виділити їхню єдину узагальнюючу функцію – охорону важливих державних об'єктів і, частко-

---

[1] Законодавець використовує також визначення *потенційний небезпечний об'єкт* – «об'єкт, на якому використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються небезпечні радіоактивні, пожежовибухові, хімічні речовини та біологічні препарати, гідротехнічні і транспортні споруди, транспортні засоби, а також інші об'єкти, що створюють реальну загрозу виникнення НС» [3, п.1].

[2] Викладені далі по тексту Закону обов'язки ВВ МВС України при виконанні покладених на них завдань як би перетинаються з уже відзначеними завданнями; доповнюють їх і розвивають – «готувати сили і засоби для охорони та оборони важливих державних об'єктів, спеціальних вантажів при транспортуванні; подавати допомогу адміністрації об'єктів, що охороняються, у ліквідації наслідків аварій і стихійного лиха; брати участь у воєнний час у територіальній обороні в районах розміщення об'єктів, що охороняються» [1, ст.9].

во – операцію зі спеціальними вантажами, якою для ВВ МВС України є їхній супровід, для ВВ МВС РФ – їхня охорона. Інші функції ВВ варто розглядати окремо.

В Україні, як було уже відзначено раніше [1, ст.1], перелік важливих державних об'єктів устанавлюється Кабінетом Міністрів України, наприклад, у вигляді переліку підприємств, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави [6].

У Росії перелік важливих державних об'єктів і спеціальних вантажів, що підлягають охороні внутрішніми військами, затверджується Урядом РФ [2, ст.11]. До цього переліку можуть бути також віднесені військові містечка, будинки і спорудження , що знаходяться на балансі охороняємих важливих державних об'єктів, у яких розміщаються органи управління, з'єднання і військові частини (підрозділи) ВВ [2, ст.4].

У професійній діяльності ВВ МВС України, у тому числі, зв'язаної з забезпеченням техногенної безпеки, під *охороною об'єктів* розуміють «комплекс військових дій, які виконуються в сукупності з оперативними режимами, інженерно-технічними та іншими заходами адміністрації цих об'єктів та органів, з якими війська охорони перебувають у взаємодії з метою забезпечення недоторканості об'єкта та матеріальних засобів, що йому належать, припинення нападу на об'єкт„... , проникненню порушників та заборонених речей на об'єкт (з об'єкта)» [7, с.9].

І, відповідно під *обороною (об'єктів)* – «вид боевых действий, применяемый в целях отражения наступления (ударов) превосходящих сил противника, прикрытие (удержание) определенных направлений (... , объектов), экономии сил и средств на второстепенных направлениях и создание превосходства над противником на главных направлениях» [8, с.660].

Віднесене до завдань ВВ МВС України *здійснення пропускного режиму на об'єктах, що охороняються,* розуміється як «система обязательных правил, регламентирующих порядок входа (въезда) на охраняемую территорию ... и выхода (выезда) из нее; вноса (выноса), ввоза (вывоза) различных предметов (грузов), а также пребывания на охраняемой территории личного состава и посетителей» [9, с.573]. *Ліквідація (наслідків) НС на об'єктах, що охороняються*[1] [1, ст.2] – як «проведення комплексу заходів, які включають аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи, що здійснюються у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного ... характеру і спрямовані на припинення дії небезпечних факторів, рятування життя та збереження здоров'я людей, а також на локалізацію зон надзвичайних ситуацій техногенного ... характеру» [5, ст.1]. Тут під *зоною НС техногенного характеру* розуміється «окрема територія, де склалася надзвичайна ситуація техногенного ... характеру» [5, ст.1].

Необхідно відзначити, що в Україні перелік завдань у діяльності ВВ жорстко регламентований. Тут, на відміну від Росії, заборонене використання ВВ для виконання задач, не передбачених Законом.

---

[1] Не строга відповідність терміну.

Стосовно згаданої раніше участі ВВ РФ разом з ОВС РФ у забезпеченні «режиму надзвичайного стану» відзначимо, що у Федеральному Конституційному законі «Про надзвичайний стан» [10] відсутній прямий повний опис зазначеного режиму. Однак зі ст. 1 Закону випливає, що під *надзвичайним- станом* розуміється особливий правовий режим діяльності суб'єктів, що допускає обмеження їхніх прав і свобод, а також покладання на них додаткових обов'язків.

При цьому безпосередньо обставинами введення надзвичайного стану можуть з'явитися терористичні акти, блокування або захоплення особливо важливих об'єктів або окремих місцевостей[1],, а, також, НС, техногенного характеру,, що, виникли, в, результаті, аварій, і, катастроф,, які, спричинили (можуть спричинити) людські жертви, нанесення шкоди здоров'ю людей і навколишньому природному середовищу, значні матеріальні втрати і порушення умов життєдіяльності населення і потребують проведення масштабних аварійно-рятувальних[2] і інших невідкладних робіт [10, ст.3, пп. а, б].

Відзначимо, що спільна ж участь ВВ РФ з ОВС РФ у забезпеченні режиму надзвичайного стану [2, ст.2] не обмежується тільки ОВС[3], а зв'язана з взаємодією і з іншими органами, оскільки «для обеспечения режима чрезвычайного положения используются силы и средства органов внутренних дел, уголовно-исполнительной системы, федеральных органов безопасности, внутренних войск, а также силы и средства органов по делам гражданской обороны, чрезвычайным ситуациям» [10, ст.16]. А також додатково – «Вооруженные Силы Российской Федерации, другие войска, воинские формирования и органы» [10, ст.17, п.1].

При цьому задачами Збройних Сил РФ, інших військ, військових формувань і органів є[4]: охорона об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення і функціонування транспорту, і об'єктів, що представляють підвищену небезпеку для життя і здоров'я людей, а також для навколишнього природного середовища; участь у ліквідації надзвичайних ситуацій[5] і поря-

---

[1] Можуть стати причиною підвищеної техногенної небезпеки внаслідок захоплення, наприклад, об'єкта підвищеної небезпеки.

[2] «*Аварійно-рятувальні роботи* – роботи, спрямовані на пошук, рятування і захист людей (у тому числі подання їм невідкладної медичної допомоги), а також матеріальних і культурних цінностей та захист довкілля під час виникнення надзвичайних ситуацій, що потребують залучення працівників, які мають спеціальну підготовку, засоби індивідуального захисту та оснащення» [11, ст.1].

[3] Очевидно, тут ОВС МВС РФ згадані через загальну відомчу приналежність з ВВ МВС РФ.

[4] У [10, ст.17, п.3] спеціально обумовлено, що далі перераховані задачі виконуються разом з військовослужбовцями внутрішніх військ. При цьому, зважаючи на усе, участь ВВ у ліквідації НС і порятунку життя людей у складі сил ЕДС (див. наступну виноску) прямо не передбачена. Проте, у функції Головного командування ВВ МВС РФ входить організація участі органів управління, з'єднань і військових частин ВВ у здійсненні заходів ЕДС [12, ст.8, п.7].

[5] Слід зазначити, що навіть без введення режиму надзвичайного стану і поза залежності від участі внутрішніх військ у заходах ЕДС, органи державної влади суб'єктів РФ у межах своїх повноважень для ліквідації наслідків НС можуть залучати у

тунку життя людей у складі сил Єдиної державної системи попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій (ЕГС – з російської, ЄДС – з української)[1] [10, ст.17, пп.2б, 2д].

Згадка про охорону й оборону важливих державних об'єктів дублюється як у призначенні, так і в основних завданнях ВВ МВС України [1, ст.1, 2]. Слід зазначити, що в Росії оборона внутрішніми військами важливих державних об'єктів не передбачена в [2, ст.2], однак ВВ РФ відповідно до цієї ж статті поставлено в обов'язок «участие в территориальной обороне Российской Федерации», що, безумовно, не виключає також і оборону важливих державних об'єктів. Тим більше, що сама *територіальна оборона* визначається як «прикриття, оборона, та захист державного кордону, ... важливих об'єктів і комунікацій від нападу агресора, боротьби з його десантами та диверсійними групами, підтримування режиму воєнного стану» [13, ст.17][2].

В Україні також, якщо виходити з обов'язків внутрішніх військ (див. виноску 3), ВВ МВС України зобов'язані «брати участь у воєнний час у територіальній обороні в районах розміщення об'єктів, що охороняються» [1, ст.9].

Сприяння ВВ МВС РФ у їхній діяльності в умовах НС здійснюється федеральними органами виконавчої влади і їхніх посадових осіб [2, ст.13].

3. Сили і засоби, що залучаються до виконання завдань і задач внутрішніми військами.

Виконання задач у відношенні техногенної безпеки стосовно до охорони важливих державних об'єктів і спеціальних вантажів (а інше законом не передбачено), покладених на ВВ МВС РФ, здійснюється «соединениями и воинскими частями по охране важных государственных объектов и специальных грузов» [2, ст.2]. Їхня чисельність установлюється затверджуваними Урядом РФ правилами і нормами [2, ст.11].

В Україні ж аналогічне завдання відносно тільки охорони [без оборони!] важливих державних об'єктів, зокрема, атомних електростанцій[3],, а

випадках, що не терплять зволікання, особовий склад спеціальних моторизованих з'єднань і військових частин внутрішніх військ по місцях їхньої постійної дислокації з негайним повідомленням міністра внутрішніх справ Росії [2, ст.12].

Зміст цієї статті нормативного акту йде врозріз з основними положеннями всіх розглянутих у цій роботі документів і, напевно, відноситься або до форс-мажорних обставин закону, або до інших задач, що «могут быть возложены на ВВ федеральными законами» [2, ст.2].

[1] Відповідно до законодавства РФ, «единая государственная система предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций объединяет органы управления, силы и средства федеральных органов исполнительной власти, органов исполнительной власти субъектов Российской Федерации, органов местного самоуправления, организаций, в полномочия которых входит решение вопросов по защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций» [4, ст.4].

[2] Використане українське визначення терміна.

[3] Приведені тут як приклад об'єкта охорони атомні електростанції, відповідно до [14, ст.1] відносяться до групи ядерних установок, у яку входять також об'єкти по виробництву ядерного палива, ядерні реактори, дослідницькі реактори, підприємства й установки по збагаченню і переробці палива, а також сховища відпрацьованого палива. Таким чином, не виключене використання ВВ для охорони й інших об'єктів зі складу групи ядерних установок.

також супроводу спеціальних вантажів виконується силами[1] з'єднань, військових частин і підрозділів ВВ МВС України [1, ст.7]. При цьому законодавець України допускає уточнення задіяного складу ВВ до рівня їхніх підрозділів. Цими ж силами одночасно здійснюється і пропускний режим на об'єктах, що охороняються.

При цьому тільки з Закону [15, ст.8] випливає, що оборону ядерних установок (і інших об'єктів зі складу групи ядерних установок, включаючи згадані атомні електростанції) – «від нападу ззовні та звільнення їх від нападників здійснюють основні сили військових підрозділів Міністерства внутрішніх справ України та сили допомоги ззовні».

І,,хоча,в,Законі,[1] це прямо не обговорено, мабуть, що в ліквідації наслідків НС на об'єктах, що охороняються, беруть участь ті ж з'єднання, військові частини і підрозділи ВВ МВС України, що їх охороняють. Не виключена також, на нашу думку, для виконання цього завдання можливість залучення (при необхідності) військових частин спеціального призначення і спеціальних моторизованих військових частин міліції, підрозділів зв'язку, військових установ, навчальних закладів і навчальних частин [1, ст.7].

Участь же в територіальній обороні об'єктів, що охороняються, у воєнний час, відповідно до [1, ст.9] приймають сили ВВ МВС України, склад яких законодавцем для цього випадку не визначений.

Аналогічно, у Росії законом спеціально не обговорені визначені сили ВВ МВС РФ, що беруть участь «у територіальній обороні Російської Федерації», що включає, як ми вже раніше установили, можливу оборону важливих державних об'єктів. Тому, зважаючи на все, до неї можуть залучатися як органи управління ВВ, з'єднання і військові частини оперативного призначення, спеціальні моторизовані з'єднання і військові частини, авіаційні і морські військові частини, військові освітні установи вищого професійного утворення, розвідувальні військові частини (підрозділу), військові частини (підрозділи) спеціального призначення, так і установи (медичні, наукові й інші) і військові частини забезпечення діяльності внутрішніх військ (навчальні, наукові, зв'язку й інші) [2, ст.2].

Хоча, на наш погляд, прерогатива залучення конкретних сил у територіальній обороні Російської Федерації може належати Головному командуванню ВВ МВС РФ, що здійснює планування і виконання задач територіальної оборони в межах компетенції ВВ [12, ст.9].

У ліквідації наслідків НС особовий склад спеціальних моторизованих з'єднань і військових частин внутрішніх військ може бути задіяний у випадках, що не терплять зволікання [2, ст.12].

В Україні внутрішні війська «забезпечуються бойовою і спеціальною технікою, зброєю, спеціальними засобами, засобами індивідуального захи-

---

Крім того, у [15, ст.1], позначено, що підрозділом охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання є військовий підрозділ МВС України або суб'єкт охоронної діяльності.

[1] Термін «сили» застосовується у військовій термінології і літературі замість терміна «сили і засоби», і стосовно до оперативно-тактичних розрахунків він означає кількість підрозділів, частин, з'єднань і т.д. [8, т. 7, с.345].

сту особового складу відповідно до виконуваних ними завдань, матеріально-технічними засобами» [1, ст.12].

У Росії ж як засоби, що використовуються ВВ для виконання покладених на них задач, зазначені «учебно-материальная база и технические средства обучения, а также оружие и боеприпасы, специальная и военная техника, иное материально-техническое имущество, табельные инженерные комплексы» [2, ст.4]. Затвердження переліку таких засобів і забезпечення ними ВВ покладено на Уряд РФ [2, ст.11].

4. Правова основа діяльності внутрішніх військ.

Законодавець, стосовно до діяльності внутрішніх військ обох держав в галузі забезпечення техногенної безпеки, залишив за собою право внесення деяких доповнень і змін у таку діяльність, оскільки обговорено, що її правовою основою є в Україні – «Конституція України, цей Закон, постанови Верховної Ради України, інші законодавчі акти України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, військові статути Збройних Сил України» [1, ст.4] – тобто діючі і майбутні нормативні акти, що мають (або будуть мати) відношення до діяльності ВВ. Аналогічно, у Росії – «Конституция Российской Федерации, настоящий Федеральный закон, федеральные конституционные законы, федеральные законы и иные нормативные правовые акты федеральных органов государственной власти» [2, ст.6].

5. Органи управління внутрішніми військами.

В Україні управління внутрішніми військами (у тому числі в галузі техногенної безпеки) здійснює Міністр внутрішніх справ України, і безпосередньо – командуючий внутрішніми військами [1, ст.6].

У Росії загальне керівництво внутрішніми військами, а також ухвалення рішення про їхнє залучення для участі разом з ОВС у забезпеченні режиму надзвичайного стану здійснює Президент [2, ст.9], безпосереднє керівництво – міністр внутрішніх справ Російської Федерації [2, ст.31] і Головнокомандуючий внутрішніми військами [2, ст.32]. Стосовно до техногенної безпеки у функції Головного командування внутрішніх військ МВС РФ входить:

– організація ВВ охорони важливих державних об'єктів і спеціальних вантажів;

– визначення порядку службово-бойового застосування в умовах НС;

– підготовка пропозицій Уряду РФ по визначенню переліків важливих державних об'єктів і спеціальних вантажів, що підлягають охороні внутрішніми військами;

– організація участі органів управління, з'єднань і військових частин внутрішніх військ у здійсненні заходів єдиної державної системи попередження і ліквідації НС;

– забезпечення виконання рішень федеральних органів державної влади про залучення ВВ за межами місць їхньої дислокації і територій, що обслуговуються ними, для проведення невідкладних заходів щодо забезпечення суспільного порядку при ліквідації наслідків великих аварій, катастроф, пожеж і інших НС;

– забезпечення управління угрупуваннями внутрішніх військ, що виконують службово-бойові задачі в умовах НС; створення відповідно до законодавства РФ тимчасових органів управління внутрішніми військами в регіонах при НС;

– планування й організація заходів, спрямованих на охорону навколишнього природного середовища [12].

Таким чином, підсумуємо:

1. *Діяльність ВВ по забезпеченню техногенної безпеки* настає тоді, коли вони зв'язані з виконанням задач, що випливають з їхнього призначення й основних завдань стосовно до об'єктів підвищеної небезпеки, на яких має-ться реальна загроза виникнення аварії і/або НС техногенного характеру.

2. Стосовно до забезпечення техногенної безпеки існуюче в Росії пряме і непряме законодавство про діяльність ВВ МВС РФ у перехресних посиланнях (або при повній відсутності якого-небудь зв'язку з основними положеннями) допускає певні розбіжності. Наприклад, у відношенні участі ВВ у ліквідації НС і порятунку життя людей у складі сил ЕДС, або в ліквідації наслідків НС – за розсудом органів державної влади суб'єктів РФ.

3. Аналогічні зауваження можна зробити по відсутності чіткості й однозначності в окремих статтях Закону України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України», наприклад, у відношенні переносу обов'язків ВВ на їхні завдання.

4. В Україні для територіальної оборони об'єктів, що охороняються, і ліквідації наслідків НС на них, а в Росії – для територіальної оборони – можуть залучатися і спеціально не обговорені законодавцем сили ВВ, аж до особового складу навчальних закладів ВВ.

5. Законодавець України, на відміну від Росії, указує, що важливо, про забезпечення внутрішніх військ засобами індивідуального захисту особового складу при виконанні ними функціональних обов'язків.

6. Законодавець, стосовно до діяльності ВВ обох держав в галузі забезпечення техногенної безпеки, залишив за собою право внесення деяких доповнень і змін у таку діяльність.

7. У Росії, на відміну від України, підкреслені повноваження Президента РФ по керівництву внутрішніми військами, у тому числі в режимі надзвичайного стану, зокрема, при виникненні НС техногенного характеру.

8. Законодавча база, що регламентує діяльність внутрішніх військ по забезпеченню техногенної безпеки більш деталізована разом з підзаконними актами в РФ, а в Україні, на нашу думку, потребує удосконалення.

Список літератури:: 1. Закон України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України» // ВВР. 1992. № 29. Ст.397. 2. Федеральный закон «О внутренних войсках МВД РФ» от 6.02.1997 г., № 27–ФЗ (в ред. Федеральных законов от 20.06.2000, № 83–ФЗ и от 07.11.2000, № 135–ФЗ). URL: http://www.akdi.ru/gd/proekt/042277GD.SHTM. 3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій» // Надзвичайна ситуація. 1998. № 9. 4. Федеральный закон «О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера» URL: http: // www.geodesy.ru/normativi/document/lit35.htm. 5. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» // Над-

звичайна ситуація. 2000. № 9. 6. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.02.2000 р., «Про внесення змін і доповнень до переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» // Збірник урядових нормативних актів України. 2000. № 15. Ст. 427. 7. Статут бойової служби військ внутрішньої та конвойної служби /Наказ МВС України № 50 від 25.11.1994 р. Київ, 1994. 8. Советская Военная Энциклопедия: В 8–ми т. /Пред. гл. ред. комиссии Н.В. Огарков. М., 1978. Т.5. 9. Там же. Т.6. 10. Федеральный Конституционный закон «О чрезвычайном положении» от 30.05.2001 г.. URL: http://www.wervov.ru/novosti/Arh6/fkz3.htm. 11. Закон України «Про аварійно-рятувальні служби» // Надзвичайна ситуація..2000. № 1. 12. Указ Президента Российской Федерации «Об утверждении Положения о Главном командовании внутренних войск Министерства внутренних дел Российской Федерации» URL: http://-www.ist.ru/VP/LIB008/z01494.htm. 13. Закон України «Про оборону України» // ВВР. 1992. № 9. Ст.116. 14. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку». 15. Закон України «Про фізичний захист ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання» // Надзвичайна ситуація. 2000. № 12.

Надійшла до редколегії 31.08. 01

В.Ю. Кузьмінова

ПРО ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ (РЕКОНСТРУКЦІЇ) ВТРАЧЕНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ СПРАВИ

Загальною тенденцією, яка характеризує кримінально-процесуальне право України на межі XXI ст. є його послідовний розвиток, заповнення існуючих прогалин у діючому законодавстві, створення нових процесуальних інститутів. Необхідною умовою ефективного здійснення органами дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду покладених на них завдань є організація їх діяльності на науковій основі. Це, в свою чергу, вимагає від кримінально-процесуальної науки і пов'язаних з нею галузей знань розробки актуальних проблем, які висуваються практикою досудового розслідування, прокуратури і судів.

Однією з таких проблем є відновлення (реконструкція) втраченої кримінальної справи, її правові і наукові основи, процедура провадження, а також її технологія.

В умовах послідовного проведення в Україні судово-правової реформи, що потребує суттєвого оновлення кримінально-процесуального законодавства, значний теоретичний і практичний інтерес набувають проблеми, пов'язані з втратою кримінальної справи і наступною у зв'язку з цим її реконструкцією. Плодотворність дослідження широкого кола виникаючих тут питань залежить від комплексного їх розгляду з урахуванням специфіки загальних задач кримінального судочинства, що лежать у основі процесуальних принципів, а також необхідності забезпечення на всіх стадіях кримінального процесу захисту прав і законних інтересів осіб, які беруть у ньому участь.

Слідча і судова практика останніх років настійно ставить перед теорією кримінального процесу питання про внесення в Кримінально-процесуальний кодекс України правових норм, які регулюють порядок